

Sygn. akt II PK 61/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa J. G.
przeciwko P. [...] w D. S.A., Syndykowi Masy Upadłości P. S.A. w D. - S. H.
o ustalenie
oraz powództwa wzajemnego P. [...] w D. S.A., Syndykowi Masy Upadłości P. S.A.
w D. - S. H.
przeciwko J. G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 czerwca 2013 r.,
skargi kasacyjnej powoda (pozwanego wzajemnego) od wyroku Sądu Okręgowego
- Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś.
z dnia 26 listopada 2012 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2012 r., VII Pa [...], Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś.: 1) oddalił apelację powoda (pozwanego wzajemnego) J. G. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w D. z dnia 28 maja 2012 r., IV P [...], w zakresie, w jakim zostało oddalone powództwo główne przeciwko pozwanemu (powodowi wzajemnemu) P. [...] Spółce Akcyjnej w D. (obecnie Syndykowi Masy Upadłości P. [...] Spółki Akcyjnej w upadłości w D.) o ustalenie nieważności czynności prawnej; 2) w odniesieniu do powództwa

wzajemnego o zapłatę zmienił częściowo wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że obniżył zasądzone od powoda (pозwanego wzajemnego) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty: tytułem należności głównej z 37.198 zł do 30.692,89 zł oraz tytułem zwrotu kosztów procesu z 3.600 zł do 1.800 zł; 3) w zakresie odnoszącym się do powództwa wzajemnego oddalił dalej idącą apelację powoda (pозwanego wzajemnego); 4) nie obciążył powoda (pозwanego wzajemnego) kosztami postępowania odwoławczego.

Od wyroku Sądu Okręgowego - w części dotyczącej kwoty 12.402 zł - powód wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie: 1) art. 321 § 1 w związku z art. 187 § 1 pkt 1 i art. 3 k.p.c. "przez zasądzenie ponad żądanie powództwa (w większym rozmiarze) (Y) w sytuacji, gdy żądanie pozwu wzajemnego dotyczyło zwrotu faktycznie uzyskanych korzyści w kwocie 37.198 zł netto wraz z ustawowymi odsetkami (Y)"; 2) art. 405 w związku z art. 410 § 2 oraz art. 409 k.c. wskutek przyjęcia, że "zwrot wzbogacenia przez pozwanego wzajemnie w kwocie 30.692,89 zł, tj. w zakresie świadczeń dodatkowych z których pozwany wzajemny nie rozliczył się, doprowadzi do przywrócenia sytuacji istniejącej przed spełnieniem świadczenia przez powoda wzajemnego na rzecz pozwanego wzajemnego (funkcja kompensacyjna)". Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód uzasadnił powołaniem się na jej oczywistą zasadność. Zdaniem skarżącego, sąd jest związany żądaniem zgłoszonym przez powoda w ten sposób, że nie może orzec w większym rozmiarze niż wnosił powód. W rozpoznawanej sprawie powód wzajemny żądał zwrotu korzyści, jakie uzyskał pozwany wzajemny "w granicach aktualnie istniejącego zobowiązania, to jest kwoty 37.198 zł z ustawowymi odsetkami, która stanowi kwotę netto". Faktycznie otrzymana przez skarżącego kwota była jednak niższa od tej wartości "ze względu na obowiązek odprowadzenia przez powoda wzajemnego podatku dochodowego oraz składek na rzecz ZUS". Sąd Okręgowy uwzględnił przychód w kwocie 49.600 zł brutto zamiast kwoty 37.198 zł netto i kwota brutto była podstawą do wyliczenia ostatecznej kwoty zwrotu w wysokości 30.692,89 zł. Zwrot bezpodstawnego wzbogacenia powinien doprowadzić do wyrównania równowagi majątkowej między zubożonym a wzbogaconym, zachwianej przez przysporzenie nieuzasadnione z punktu widzenia prawa. Funkcja kompensacyjna ma więc podstawowe znaczenie dla roszczenia z

tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Realizacja tej funkcji w przypadku nienależnego świadczenia sprowadza się do przywrócenia sytuacji istniejącej przed spełnieniem świadczenia bezpodstawnie wzbogaconemu. Zwrot świadczenia obliczonego od kwot w wysokości brutto - w ocenie skarżącego - nie byłby zgodny z istniejącym wzbogaceniem i powodowałby sytuację, w której pozwany wzajemny zostałby zmuszony do zapłaty wyższej należności niż tej, która została mu przekazana. W ocenie skarżącego, powołane okoliczności czynią jego skargę oczywiście uzasadnioną. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w części obejmującej zasądzenie od powoda (pозwanego wzajemnego) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 12.402 zł i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powód (pозwany wzajemny) twierdzi, że wniesiona przez niego skarga jest uzasadniona w stopniu oczywistym z uwagi na naruszenie przez Sąd Okręgowy wskazanych przepisów prawa procesowego i materialnego. Tego poglądu Sąd Najwyższy jednak nie podziela, wobec czego wskazana okoliczność nie może stanowić usprawiedliwionej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

W orzecznictwie wielokrotnie stwierdzano, w jaki sposób należy wykazywać "oczywistą zasadność" skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy podkreślał, że powoływanie się na tę okoliczność wymaga od skarżącego wykazania kwalifikowanego naruszenia prawa, a więc zastosowania przepisu błędnie interpretowanego, co spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, dotkniętego brakami widocznymi bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej, "na pierwszy rzut oka" (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7

stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107). O "oczywistej zasadności" skargi kasacyjnej nie można mówić, gdy objęte nią orzeczenie sądu drugiej instancji nie zostało obarczone wadami o takim ewidentnym charakterze. W rozpoznawanej sprawie nie można dopatrzeć się *prima facie* takich uchybień, na które powołano się we wniosku o rozpoznanie skargi. Sam skarżący w uzasadnieniu tego wniosku przyznał, że powód wzajemny żądał od pozwanego wzajemnego zwrotu korzyści, jakie skarżący uzyskał "w granicach aktualnie istniejącego zobowiązania" w kwocie 37.198 zł netto. Natomiast w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy przyjął, że pozwany wzajemny jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda wzajemnego (tylko) kwoty 30.692,89 zł. W tej sytuacji jest zupełnie oczywiste, że Sąd odwoławczy nie wyrokował ponad żądanie pozwu wzajemnego i nie naruszył art. 321 § 1 k.p.c. Twierdzenia skarżącego, że żądanie pozwu wzajemnego odnosiło się do kwoty w wysokości 37.198 zł "netto", podczas gdy "Sąd uwzględnił przychód w kwocie 49.600 zł brutto" - na podstawie których skarżący usiłuje uzasadnić zarzuty oczywistej obrazy przepisów prawa - nie mają odzwierciedlenia w materiale procesowym sprawy, gdyż w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sądy w ogóle nie sprecyzowano (nie rozważano), czy chodziło o kwoty "brutto", czy "netto". W takim razie pozostają one poza zakresem oceny Sądu Najwyższego.

Co się tyczy z kolei rzekomej "oczywistej" obrazy przepisów prawa materialnego o bezpodstawnym wzbogaceniu, to należy stwierdzić, że zarzut ich niewłaściwego zastosowania nie jest trafny przede wszystkim dlatego, że powód (pozwany wzajemny) - jak wynika z wiążących ustaleń Sądu Okręgowego - nie wykazał, że zużył kwotę 30.692,89 zł (otrzymaną od powoda wzajemnego) w taki sposób, że nie jest już wzbogacony (art. 409 k.c.). Skoro w sprawie ustalono, że skarżący otrzymał od drugiej strony kwotę zasądzoną wyrokiem Sądu drugiej instancji i jej "nie zużył" (jest więc wzbogacony), to nie ma żadnego znaczenia podnoszona w skardze kwestia dotycząca tego, na co (na jakie potrzeby) skarżący "nie zużył" należności objętych wyrokiem.

W świetle przedstawionych wywodów nie sposób racjonalnie twierdzić, że skarga kasacyjna jest uzasadniona w sposób oczywisty (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) i

dlatego Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia jej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

aw